

C r i t i c s - P o i n t

Τὶ ἔχει ἢ τὶ δὲν ἔχει κάμει ἡ Ἐνωση Ἑλλήνων Μουσουργῶν γιὰ τὸ πογκρόμ κατὰ τῆς Ἐντεχνῆς Μουσικῆς μας;

Ἀφορμή: δύο βραδιές ἐν Μεγάρῳ, μὲ... ἑλληνικὰ ἔργα:
Κ.Ο.Α ὑπὸ τὸ Λουκᾶ Καρυτινό καὶ
«Φιλαρμόνια» ὑπὸ τὸ Βύρωνα Φιδετζῆ.

27/2019.

τοῦ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ

ΠΡΟΦΑΝΩΣ ΑΠΕΝΟΧΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ἑαυτὸν γιὰ τὴν κραυγαλέα του πλέον ἀπωση καὶ ἀγνοια τῆς Ἐντεχνῆς Ἑλληνικῆς Μουσικῆς (ἐφεξῆς βραχυγρ. *ΕΕΜ*) ὁ κρατικάρχης κ. Στέφανος Τσιαλῆς, μὴ δίνοντας λογαριασμὸ σὲ προφανῶς ἀνύπαρκτα καλλιτεχνικὴ ἐπιτροπὴ καὶ ΔΣ (δὲν ἀναφέρονται στὰ προγράμματα, ὅπως καὶ τὰ ὀνόματα τῶν μουσικῶν τῆς ὀρχήστρας, ποὺ ἄλλοτε δημοσιεύονταν ἀνελλιπῶς), βρῆκε ὡς...φύλλον συκῆς, τὴ φάμπρικα τῶν ἐπετειῶν: 70ῆ ἐπέτειος θανάτου τῶν Νίκου Σκαλκώτα καὶ Ρίχαρντ Στράους. 250ῆ ἐπέτειος τῆς γεννήσεως τοῦ Μπετόβεν (ἄκουσον, ἄκουσον!) καὶ, μιμούμενος τὴν ἀλματωδῶς σπεύδουσα πρὸς μέγα σχετικὸ ραβαῖσι Γιάννα Ἀγγελοπούλου, 200ῆ ἐπέ-

τειος τῆς Ἐθνεγεροσύας τοῦ 1821. Τὶ σημασία ἔχει ἂν ἡ ἐπέτειος Μπετόβεν συμπληρώνεται τέλη τοῦ 2020 ¹, τῆς ἐθνεγεροσύας δὲ τὸ 1821; Ἐκεῖνος θέλει ντὲ καὶ καλὰ νὰ τίς ἐορτάσει πρόωρα. Ἔτσι, στριμώχοντας 1821, Στράους καὶ Μπετόβεν σὲ μία συναυλία κάλεσε (ἐπὶ τέλους!) τὸ Λουκά Καρυτινὸ νὰ διευθύνει τὴν ΚΟΑ, ἀγνοώντας ὡς τώρα μέγα πλῆθος σπουδαίων Ἑλλήνων ἀρχιμουσικῶν καὶ παρήγγειλε ἔργο γιὰ τὸ 1821 στὸ συνθέτη Φίλιππο Τσαλαχούρη, ἀπὸ τίς πιὸ σίγουρες ἀξίες στὸ οἶονεὶ «χρηματιστήριον» τῶν ἐν ζωῇ Ἑλλήνων συνθετῶν, ἀδιαφορώντας ἂν εἶχε δόσει προηγουμένως παραγγελία ἄλλου ἔργου σὲ μιὰ ἀπὸ τίς ἡμιμαθέστερες καὶ ἀτάλαντες, ἀπαξίες τῆς παραμουσικῆς Ἑλλάδος: ἕναν λαϊκὸ τραγουδοποιὸ μὲ «σαλεμένες» ἀπόψεις περὶ σοβαρᾶς μουσικῆς ποὺ μᾶς ἔχει καθήσει γιὰ τὰ καλὰ στὸ σβέρκο ἐπειδὴ ὁ μπαμπάκας του ἦταν στενὸς συνεργάτης πασίγνωστου Κροῖσου. Καὶ ἄς ἔδινε ὁ κ. Τσιαλῆς μαθήματα «ἀξιοκρατίας» σὲ θαυμάσιο νέο ἀρχιμουσικό, ἄκρως προικισμένο, μὲ σπουδὲς στὸ ἐξωτερικό, ποὺ ὁ ὑψαύχην καὶ ἀλαζῶν κρατικάρχης μῆτε νὰ ὄνειρευτεῖ δὲν θὰ τολμοῦσε. Καὶ κλείνουμε τὴν παράγραφο ἀποκαλύπτοντας ὁ κ. Τσιαλῆς, ἐν κρυπτῶ καὶ παραβύστῳ, ὀργάνωσε διαγωνισμό διευθύνσεως ὀρχήστρας στὸν ὁποῖο μετέσχον 12 περίπου νέοι ἀρχιμουσικοὶ μας, ψηφισθέντες ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ΚΟΑ., τὴν ὁποία διηύθυναν. Ὅταν ἔγινε καταμέτρηση τῶν ψήφων καὶ βγῆκαν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ διαγωνισμοῦ, δὲν ἀνακοινώθηκε πόσους ψήφους ἔλαβε κάθε συμμετασχών: σχετικὰ διαβήματά τους, γραπτὰ καὶ πρωτοκολλημένα ἔμειναν ἀναισχύντως ἀναπάντητα! Ἡ πληροφορία προέρχεται ἀπὸ ἕνα τῶν διαγωνισθέντων. Ὅπερ ἔδει δεῖξαι!

Καὶ γιὰ νὰ μὴ τὰ φορτώνουμε ὅλα (πάντως δικαιοτάτα!) στοὺς ἐπὶ κεφαλῆς τῶν μειζόνων κρατικῶν θεσμῶν, ἦρθε ἡ ὥρα νὰ ἀπευθυνθοῦμε καὶ πρὸς τὴν ἄμεσα θιγομένη ἀπὸ τὸ πογκρόμ ἐναντίον τῆς ΕΕΜ, τὴν Ἑνωσὴ Ἑλλήνων Μουσουργῶν (ἀριθμὸς μελῶν 110!) καὶ στὸν πρόεδρο, ἐξαιρετο συνθέτη κ. Ἰωσήφ Παπαδάτο. Δὲν γνωρίζω, ἄρα καὶ δὲν ὀρκίζομαι ὅτι ἡ Ἑνωσὴ δὲν προσέβη σὲ ἐνέργειες διαμαρτυρίας μὴ δημοσιοποιηθεῖσες. Ἀπὸ μέρος της φθάνει σὲ μένα... ἄκρα τοῦ τάφου σιωπὴ καὶ πλήρης ἀδράνεια. Εἶχα τελειώσει τὸ παρὸν, ὅταν ἔμαθα ἀπὸ ἔγκυρη πηγὴ

¹ Βαφτίστηκε 17 Δεκεμβρίου 1770 καὶ τότε τὰ παιδιὰ βαφτίζονταν συνήθως τὴν ἐπομένη, ἢ τὸ πολὺ μεθεπομένη τῆς γεννήσεώς τους.

ὅτι ἀπαύδησε νὰ χτυπάει πόρτες ἐρμητικὰ κλειστές—τὸ ἀντίθετο θὰ μὲ ξάφναζε! Ἀγαπητοὶ φίλοι, πόσο θὰ ὑπάρχω ἐγὼ ἀκόμα γιὰ βαράω γροθιά στὸ τραπέζι, εἰς ὧτα μὴ ἀκουόντων, φεῦ! Ἄστε λοιπὸν στὴ μπάντα τὴ γ...ἀστική εὐπρέπεια καὶ διαμαρτυρηθεῖτε ἐντονότατα: βαρέστε γροθιές, οὐρλιάζετε, ἔτσι κι' ἀλλοιῶς δὲν ἔχετε νὰ χάσετε τίποτε. Καὶ μὴν ξεχνᾶτε ὅτι ἡ νῦν δεξιὰ πού μᾶς φόρτωσεν ἡ ἀμάθεια καὶ οἱ ἀτελείωτες πλύσεις ἐγκεφάλου τοῦ Ἑλληνοῦ ψηφοφόρου ἀπὸ τὸ μονοπώλιό της τῶν ΜΜΕ, εἶναι ὅλως ἀσχετὴ μὲ ἐκείνην τοῦ Μεταξᾶ, πού λέγεται ὅτι ἦταν (τότε!) μέγας Βαγκνερίστας (ἂν μὴ τι ἄλλο, πιστώνεται μὲ τὴν ἴδρυση Ραδιοφωνίας καὶ Λυρικής) ἢ τῆς Ἑλένης Γ. Βλάχου. Τέλος, ἓνας ἀπὸ σᾶς (δὲν τὸν ἀποκαλύπτω, καθότι φίλος γκαρδιακός), μοῦ ἔστειλε σπαρακτικὸ *e-mail* ἐπαναλαμβάνοντας ὅσα χρόνια τώρα γράφω στὸ **Critics Point** γιὰ τὴν *EEM*. Τοῦ πρότεινα νὰ δημοσιεύσω τὸ κείμενό του στὸ **Cr.P**, ἀφοῦ τὸ ξανακτύταζε καὶ... ἔκανε ὀλοταχῶς πίσω. Ἔς κόρακας πλέον ἡ τρισαναθεματισμένη ἀστική εὐπρέπεια (ἄλλως χατζηβατισμός). Μήπως τὰ θέλει καὶ σᾶς ὁ ἀπατός σας; Περνῶ στὶς ἐκδηλώσεις:

* * *

ΠΑΝΤΟΤΕ ἼΣΟΣ πρὸς τὸν καλλίτερον ἑαυτὸ του, ὁ ἀγαπητὸς Λουκάς Καρυτινός, μᾶς χάρισε ἐν πολλοῖς τερπνότατη βραδυά, σκύβοντας μὲ τὴν προσήκουσαν ἀγάπη καὶ εὐλάβεια, στὰ δύο οὐσιαστικὰ καινούργια ἔργα τοῦ ἀ' μέρους (πρῶτη φορὰ ἀκουγα ζωντανὰ τὸ *Κοντσέρτο γιὰ ὄμποε* τοῦ Ρίχαρντ Στράους) καὶ, ἴσως, τὴν ἀνάγκην φιλοτιμίαν ποιούμενος, διάλεξε μιὰν ἀπὸ τίς (κακῶς) λιγότερο ἀκουόμενες συμφωνίες Μπετόβεν, τὴν Τέταρτη, γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς 250ῆς ἐπετείου τῆς γεννήσεώς του ². Τὴν ὁποία ἀπέδωσε μὲ ἀκαταμάχητα διαυγῆ ροή, καθηλώνοντας μας μὲ σφρίγος καὶ παλμὸ στὰ ὑψηλὰ της νοήματα καὶ ἀνακουφίζοντάς μας ἀπὸ τὸ...Στράους!

1. ΤΣΑΛΑΧΟΥΡΗΣ, ΦΙΛΙΠΠΟΣ (γ. 1969): *Ὁ θάνατος τοῦ Λόρδου Βύρωνα*, συμφωνικὴ εἰσαγωγή. ἔργο 107 (2019), παραγγελία, λέει, τῆς Κ.Ο.Α., στὸ πλαίσιο τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 200 χρόνων ἀπὸ τὴν

² Ἀπὸ ὅτι ξέρω, κανεὶς δὲν εἶπε πὼς ὁ Τιτάνας τῆς μουσικῆς γεννήθηκε...ἑφταμηνίτικος, ἐνῶ οἱ γονεῖς του πρέπει νὰ συνευρέθησαν 5 μῆνες ἀργότερα ἀπὸ τὴν ἐπετειακὴ συναυλία, περὶ τὸ Μάρτιο 1770.

Ἑλληνική Ἐπανάσταση. Γραμμένη γιὰ σχετικὰ μικρὴν ὀρχήστρα (1 ἄρπα, 5 κοντραμπάσα) εἶναι σύνθεση συντομώτατη (ἴσως 5' ἢ 6';) ἀτμοσφαιρικότατη, μὲ κύριο χαρακτηριστικὸ τὴ δραματικότατη προτίμησις τῶν βιολιῶν στὶς ψηλότερες περιοχὰς πάνω σὲ *ppp* ρυθμικῶν κρουστικῶν καὶ ἓνα ὠραιότατο, σύντομο (;) σόλο ὄμποε. Μιὰ δευτέρα ἀκρόασις θὰ μᾶς βοηθοῦσε στὴν καλλίτερη ἐμπέδωσὴ τῆς.

2. ΣΤΡΑΟΥΣ. ΡΙΧΑΡΝΤ (*Strauß, Richard*, 1864–1949): *Κοντσέρτο γιὰ ὄμποε καὶ μικρὴν ὀρχήστρα* σὲ ρε μείζ. I. *Allegro moderato* II. *Andante* III. *Vivace – Allegro*. Μικρὴ ὀρχήστρα = 9 πνευστὰ (ἀγγλικὸ κόρνο καὶ ἀνά 2 φλάουτα, κλαρινέτα, φαγκότα καὶ κόρνο) καὶ ἔγχωρα πού στὸ Μέγαρο, μᾶς φάνηκε ὅτι ὑποτονθόριζαν ἄσκοπα, πλαισιώνοντας τὸ σολίστ, ἄριστο ὀμποῖστα **Γιάννη Οἰκονόμου**: ἐπὶ 23 περίπου, βούτηξε σὲ ἓνα παχύρρευστο ὠκεανὸ (3 μέρη χωρὶς διακοπὴ !) φθογγοσήμων, μὲ ἐλάχιστες διακυμάνσεις δυναμικῆς, πού δὲν πρόσθεσε τίποτε στὴν ὑστεροφημία συνθέτου ἄκρως ἀνίσου καὶ δυσπροβλέπτου. (Γιὰ μένα δύο εἶναι τὰ ἀξεπέραστα, ἀριστουργήματά του: οἱ ὄπερες *Σαλώμη* καὶ *Ὁ Ἰππότης μὲ τὸ Ρόδο*). Σποραδικὰ ἢ μικρὴ ὀρχήστρα προσπαθοῦσε νὰ σχολιάσει τὸ σολίστ. Ὁ Γιάννης Οἰκονόμου διέπλευσε σὰν πολύπειρος θαλασσόλυκος, τὴ μονοφωνικὴ λαίλαπα φθογγοσήμων: ὁ Στράους λές καὶ δὲν τοῦ ἄφηγε περιθώριο νὰ ἀνασάνει κἄν! Ὑποδέχθηκα μὲ ἀνακούφιση τὸ τέλος τῆς ἀκατάσχετης μονοφωνικῆς αὐτῆς ἠχοδιάρροιαις καὶ στὸ σπῆτι πιά, ἄκουσα τὸ ἔργο σὲ 3 ἔξοχες ἠχογραφήσεις του στὸ *You Tube*: 1) Σὲ ἐκδοχὴ γιὰ ὄμποε (*Lydia Rose Consilvio*) καὶ πιάνο (*Hui-Chuan Chen*), ἠχοληψία 2017. 2) Στὴν κανονικὴ ἐκδοχὴ γιὰ ὄμποε (*Darin Ginev*) καὶ μικρὴν ὀρχήστρα (τῆς φημισμένης Μουσικῆς Ἀκαδημίας, τῆς ἐμμουσωτάτης γερμανικῆς πόλεως *Grossingen*, ἀρχιμουσικὸς *Sebastian Gewinkel*, ἠχοληψία 8.5.2013). 3) τὴν ἠχογράφηση τοῦ μεγάλου ὀμποῖστα *Heinz Holliger* μὲ τὴν Ὀρχήστρα Δωματίου τῆς Εὐρώπης, πού διηύθυνε ὁ ἴδιος ὁ σολίστ (ἠχογράφηση Δεκ. 1993, προφανῶς μέσα σὲ στούντιο, ἀναμφίλεκτα ἢ πιὸ φῖνα καὶ λεπτολογημένη τῶν τεσσάρων: ὅπου ἢ ὀρχήστρα ὄντως δευτεραωνιστοῦσε, θυμίζοντας νεανικὰ συμφωνικὰ ποιήματα τοῦ συνθέτου. Καὶ οἱ 4 ὅμως σολίστ, ἀπὸ τὸν Οἰκονόμου (βλασφημία θὰ ἦταν καὶ ὁ ἐλάχιστος «ψόγος» πρὸς ἐκεῖνον καὶ τὸν Καρυτινὸ), ὡς τοὺς *Ginev* καὶ *Holliger*

δὲν ἀπέφυγαν νὰ μᾶς ἐξοντώσουν μὲ μιὰ φθογγοδιάρροια, δίχως ἴχνος, ἐπαναλαμβάνουμε, φανερῶν ἐναλλαγῶν ἢ διακυμάνσεων δυναμικῆς.

3. ΜΠΕΤΟΒΕΝ, ΛΟΥΝΤΒΙΧ ΒΑΝ (Beethoven, Ludwig van, 1770–1827) *Συμφωνία* ἄρ. 4 σε σι ὕφ. μείζ., ἔργο 60. Τὰ μέρη: I. *Adagio-Allegro vivace* II. *Adagio*. III. *Scherzo & trio*. IV. *Finale: Allegro ma non troppo*. Ποτὲ ἄλλοτε (ὅπως ἤδη ἀντελήφθητε...) δὲν ἔνωσα περισσότερη εὐγνωμοσύνη γιὰ τὸ ἔξοχο Λουκᾶ Καρυτινό, καὶ τὴν ἐπιλογή του τῆς σπανιότερα ἀκουομένη Μπετοβενικῆς συμφωνίας: μᾶς λύτρωσε ἀπὸ τὴν ἠχοδιάρροια τοῦ γέρο Βαυαροῦ, πού ὡστόσο μᾶς ἄφησε νὰ καταλάβουμε ὅτι μποροῦμε νὰ ἀναμένουμε τὰ βέλτιστα ἀπὸ τὸ σολίστ Γιάννη Οἰκονόμου (ΜΜΑ, αἶθουσα ΧΔΛ., 15.11. 2019).

* * *

ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΤΕΑ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑΝ ἐσχάτη τῶν καλλιτεχνικῶν ποιῶν, ἢ μετάκληση, καὶ δὴ σὲ ἐποχές *You Tube*, ἀπὸ τὸ Μέγαρο τῆς ρωσικῆς συμφωνικῆς Γεβγκένι Σβετλάνωφ μὲ ἔργα Τσαϊκόφσκυ, παιγμένα γιὰ...δισεκατομμυριοστὴ φορά (Κοντσέρτο γιὰ βιολί, ρε μείζ., ἔργο 36, *Συμφωνία* ἄρ. 5, φα ἔλ., ἔργο 64), σὲ ἀντιδιαστολὴ τὴν μετὰ μυρίων βασάνων, παραχώρηση μιᾶς μόνο βραδιάς, στὴν ἀνεκτίμητη *Φιλαρμόνια* ταγμένη στὴ διάδοση τῆς *ΕΕΜ*, πού τόσο μακιαβελικὰ καταδίωξε ὁ μακαρίτης κτίτωρ τοῦ Μεγάλου Χ,Δ.Λαμπράκης. Μόνον εἰσπρακτικὲς σκοπιμότητες ἐξηγοῦν ἀλλὰ καθόλου δὲ δικαιολογοῦν τὴν μετάκληση τῶν Ρώσων: ἄς εἶναι καλὰ οἱ μικρόνοες Μεγαράμουσοι πού σκορποῦν λεφτὰ γιὰ νὰ ἀκούσουν ἔργα, προσφερόμενα δωρεὰν στὸ Διαδίκτυο. σὲ ἑκατοντάδες ὑπέροχων ἐκτελέσεων.

Γιὰ νὰ ποῦμε τὴ μαύρη ἀλήθεια, ἢ ἐλάχιστα διαφημισμένη *Φιλαρμόνια*, πού, ἄστεγη, ἀναγκάζεται νὰ ἐμφανίζεται σὲ φιλόξενες καὶ ὄντως φιλόμουσες ἐσχατιὲς τῆς Ἀττικῆς, ζήτημα εἶναι ἂν γέμισε τὸ τρίτον τῆς μεγαρικῆς «αἰθούσης Λαμπράκη». Καὶ ὅμως τὸ πρόγραμμα καὶ μόνον, μὲ σπανίως ἀκουόμενα ἴσως καὶ πρωτοεκτελούμενα ἐν Ἑλλαδιστὰν ἔργα, ἦταν ὡραιότατο:

1. ΒΕΜΠΕΡΝ, ΑΝΤΟΝ [Webern, Anton, 1883-1945]: *Πασσακάλια*, ἔργο 1 (1908), πρώτη ἐκδοθεῖσα σύνθεσή του, πάνω σὲ δφθογγο θέμα, πού ἀκολουθοῦν 23 παραλλαγές σὲ τρεῖς ἐνότητες. Ἄν ἡ μνήμη δὲν μὲ ξεγελά, στὴν Ἑλλάδα πρωτακουστήκε πρὶν δεκαετίες στὴν ΚΟΑ, ἀπὸ

τὸν ἀλησμόνητο Τσοῦ Χουΐ. Καθαρή ἀνάγνωση, μὲ εὖροο, ἀτονικὸ οὐσιαστικὰ **quasi cantabile** καλοζυγισμένων κορυφώσεων, πάντα ὑπὸ ἀκάματο Φιδετζῆ, τὸ γοητευτικὸ ἔργο διέγραφε ἐναργῶς τὴ μετέπειτα μελωδία ἡχοχρωμάτων (γερμ. *Klangfarbenmelodie*), τόσο χαρακτηριστικὴ τοῦ ὄριμου Βέμπερν. Ὅ,τι χρειαζόταν ὡς πρόλογος στὸ ποιητικὸ κορύφωμα τῆς βραδιᾶς, μὲ δύο σκαλκώτεια ἀριστουργήματα.

2. ΣΚΑΛΚΩΤΑΣ, ΝΙΚΟΣ (1904-1949): *Κοντσερτίνο γιὰ δύο πιάννα καὶ ὀρχήστρα* 3 μέρη (1935), συνολικῆς διάρκειας 12'40'', σὲ ἀνάλαφρη, ἡχοχρωματικὰ στίλβουσα καὶ ἐστιάσασα στὸ ρυθμικὸ στοιχεῖο ἐκτέλεση ἀπὸ τὸ πανάξιο πιανιστικὸ ντοῦο Χρήστου Σακελλαρίδη καὶ Μπεάτας Πάντσετιτς καὶ τὸ Φιδετζῆ. Ἡ φίνα προβολὴ τοῦ ρυθμοῦ, εὐκόλυνε τὴν προσέγγιση καὶ στὴν πάντοτε προβληματικὴ 12φθογγη μελωδική, ἀντιδιαστέλλοντας ἀποφασιστικὰ καὶ ἀπερίφραστα τὸ Σκαλκώτα ἀπὸ τὸ δάσκαλό του *Schœnberg* καὶ τὴ Δεύτερη Σχολὴ τῆς Βιέννης. I. Ἐκτενὴς εἰσαγωγὴ (φλάουτα ψηλά, φαγκότο, χαλκίνα) ὁδήγησε στὸ μέρος τῶν πιάνων, ποὺ ἀποδόθηκε μὲ ὅλη τὴ ὀροσερῆ...καυτερότητα ἐκλεκτοῦ μουσικοῦ μπαχαρικοῦ. II. Ἄργο (2 φλάουτα, ἔγχορδα) ὁδήγησε σὲ μιὰ σχεδὸν «μονοφωνικὴ» πιανιστικὴν ἀποστροφὴ-καντιλένα III. Ἀπολαυστικὴ κατακλιῖδα, μὲ τὸ σολιστικὸ ντοῦο παρακολουθούμενο ἀπὸ 2 φλάουτα, σχεδὸν πάντα σὲ ψηλές περιοχές πίκκολο. Διαμαντάκι ποὺ πρωτακούγαμε!

3. ΣΚΑΛΚΩΤΑΣ, ΝΙΚΟΣ (1904-1949): *Μικρὴ Σουΐτα* γιὰ ἔγχορδα (1942), ἀριστούργημα ἰσόκυρο τοῦ προγηθέντος, ποὺ δυστυχῶς ἐπισκιάσθηκε ἀπὸ τὰ ἀνεπανάληπτα Δέκα σκίτσα γιὰ ἔγχορδα. I. *Allegro*: ἐπικρατεῖ ξανά τὸ ζωηρὸ ρυθμικὸ στοιχεῖο, σχεδὸν δακτυλικὸ ἀποτύπωμα τοῦ συνθέτου. II. *Andante*: Ἄργο ὄνειροπόλημα στὶς ψηλές περιοχές τῶν βιολιῶν καταλήγει στὴν σφύζουσα ρυθμικὴν ἀντίθεση τοῦ III. *Allegro vivo (Finale)*, ποὺ ὅλως ἀπροόπτως κλείνει μὲ ἀδρότατες ταυτοφωνίες.

4. ΣΜΙΤ, ΦΡΑΝΤΣ [*Schmidt, Franz*, 1874-1839· καθ'ὅλες τὶς ἐνδείξεις ἀξιόλογος Αὐστροοὔγγρος συνθέτης, σχεδὸν ἄγνωστος ἐν Ἑλλάδ, συνεχιστῆς, τρόπον τινὰ τῆς παραδόσεως τῶν Μπράμς καὶ Μάξ Ρέγκερ]: *Ἰντερμέτζο (Τσάρντας! sic, κατὰ τὸ πρόγραμμα τῆς συναυλί-ας)*, ἀπὸ τὴν πρώτη τῶν δύο του ὀπερῶν τὴν *Παναγία τῶν Παρισίων.*,

κατὰ τὸ μυθιστόρημα τοῦ Βίκτωρος Ἰγκό (Victor Hugo): δίπρακτη, γράφτηκε τὸ 1902-1904. Παγκόσμια α' ἐκτ. στὴν Κρατικὴ Ὀπερα Βιέννης, 1 Ἀπρ. 1914³. Ὁ χαρακτηρισμὸς *Τσάρντας*, συνδέεται ἴσως μὲ τὸ ὅτι ἡ Ἐσμεράλντα, ἡ ἥρωϊδα τοῦ Ἰγκό, εἶναι τσιγγάνα. Μιὰ τονικότατη πολυφωνία, πού διαστέλλεται σὲ ἓναν ἀκαταμάχητο βεριστικό κυματισμό, ὅπου τὰ βιολιά παραληροῦν στὶς ψηλότερες περιοχές ἄρκεσαν γιὰ νὰ καταλάβουμε ὅτι ἀντιμετωπίζαμε συνθέτη μὲ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ, ὅσο καὶ κατὰ τὶς πηγές ἢ ὄντως ἐκθαμβωτικὴ αὐτὴ σελίδα, ὕστερα μάλιστα ἀπὸ ἓνα Σκαλκώτα, δὲν εἶναι χαρακτηριστικὴ τοῦ πάντως σημαντικότερου ἔργου του. Μόνο χάρις σ' αὐτὸ τὸ θεῖο Ἰντερμέτζο ἀντέξαμε τὴν ἀτυχεστάτη κατακλεῖδα τῆς συναυλίας, τὸν ἀρ.

5. ΧΙΝΤΕΜΙΤ, ΠΑΟΥΛ [*Hindemith, Paul*, 1895-1963]: Συμφωνικὲς Μεταμορφώσεις θεμάτων τοῦ *Carl Maria von Weber* (ἄγνωστα, στοὺς μὴ συστηματικοὺς μελετητές του). Τὰ μέρη: I. **Allegro** II. **Turandot. Scherzo** . III. **Andantino** IV. **Marsch**. Χρυσέ μου Βύρων, τί σοῦ κάναμε γιὰ νὰ μᾶς ποτίσεις μας μὲ ἓνα ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἐμετικὰ μαντζούνια αὐτῆς τῆς γεροντοκόρης τοῦ νεοκλασικισμοῦ, μὲ τὴν ἀνούσια, ἀχρωμὴ καὶ στεγνὴν ἐνορχήστρωσή της; (ΜΜΑ, αἴθουσα ΧΔΔ, 18.11.2019).

Λέξεις: 1752.

³ Ποῦ ἀνεκάλυψε τὸ 1904-06 ὡς χρονολογία συνθέσεως ὁ κειμενογράφος τοῦ προγράμματος; Τὸ 1902-1904 ἀναφέρουν στὰ λήμματα *Schmidt, Franz* τόσο ὁ *Peter P. Pachl* στὸ 4τομο *The New Grove Dictionary of Opera*, (ἔκδ. Λονδίνου, 1992), τόμ. 4ος, σελ. 230, ὅσο καὶ ἡ *Βικιπαίδεια* (ἀγγλικὸ λήμμα).